

International Education Standards for Professional Accountants (IES) กับการจัดการศึกษาวิชาชีพบัญชี

ปกรณ์ เพ็ญภาคกุล

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และเป็นครู

สหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants - IFAC) มีคณะกรรมการวิชาการถาวร (Standing Technical Committees) อยู่หลายคณะ เช่น การศึกษา (Education) จริยธรรม (Ethics) นักบัญชีวิชาชีพในธุรกิจ (Professional Accountants in Business - PAIB) [ซึ่งเดิมชื่อ บัญชีการเงินและบัญชีบริหาร (Financial and Management Accounting - FMA)] มาตรฐานการสอบบัญชีและบริการให้ความเชื่อมั่น (International Auditing and Assurance Standards - IAASB) และการปฏิบัติงานภาครัฐ (Public Sector) เป็นต้น ซึ่งคณะกรรมการแต่ละคณะก็มีหน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ กันไปตาม TOR (Terms of Reference) ของแต่ละคณะ

ในเดือนพฤศจิกายน ปี ค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546) คณะกรรมการ (Council) ของ IFAC มีมติเป็นเอกฉันท์อนุมัติข้อเสนอปรับปรุงองค์การเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของ IFAC ในการกำหนดมาตรฐานต่างๆ โดยเมืองด์ประกอบที่สำคัญ คือ การตั้ง “คณะกรรมการกำกับดูแลผลประโยชน์ของสาธารณะ (Public Interest Oversight Board - PIOB)”

ซึ่งประกอบด้วยบุคคลต่างๆ 10 ท่าน ผู้ได้รับเลือกตั้งมาจาก “กลุ่มติดตามประเมินผล (Monitoring Group - MG)” ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานกำกับดูแล และผู้แทนจากหน่วยงานระหว่างประเทศที่ดูแลผลประโยชน์ของสาธารณะ เช่น IOSCO (กำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์), Basel Committee (ธนาคารและสถาบันการเงิน), EC - European Commission, และ ธนาคารโลก โดยมีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มความเชื่อถือของผู้ลงทุนและบุคคลทั่วไปที่มีต่อวิชาชีพ และผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ตลอดจนเป็น “คนกลาง” ระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลต่างๆ กับ วิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ อีกด้วย

นอกจากนี้ IFAC เอง ก็ได้กำหนด Statements of Membership Obligations - SMO เพื่อกำหนดภาระหน้าที่ (Obligations) ของสมาคมวิชาชีพที่เป็นสมาชิกของ IFAC ให้สนับสนุนงานของ IFAC และ IASB ในเรื่องต่างๆ ได้แก่

- ❑ Quality assurance การควบคุมคุณภาพงานวิชาชีพ,
- ❑ Investigations การสืบสวน และ
- ❑ Discipline การลงโทษ (การประพฤติผิดทางวิชาชีพ).

Statements of Membership Obligations ในปัจจุบัน มี 7 ฉบับ คือ

- 1 **Quality Assurance**
(การควบคุมคุณภาพงานวิชาชีพ)
- 2 **IES for Professional Accountants & Other Education Committee Guidance**
(มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับวิชาชีพบัญชี)
- 3 **International Standards, Related Practice Statements & Other Papers issued by IAASB**
(มาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศ)
- 4 **IFAC Code of Ethics for Professional Accountants**
(จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ)
- 5 **International Public Sector Accounting Standards & Other PSC Guidance**
(มาตรฐานการบัญชีภาครัฐระหว่างประเทศ)
- 6 **Investigation and Discipline**
(มาตรฐานวิชาชีพระหว่างประเทศสำหรับการสืบสวนและการลงโทษการประพฤติผิดทางวิชาชีพ)
- 7 **International Financial Reporting Standards (IFRS)**
(การปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ - IFRS ซึ่งกำหนดโดย IASB - International Accounting Standards Board)

เป็น “ภาระหน้าที่ (Obligations)” ของประเทศสมาชิก IFAC ที่จะต้องใช้ “ความพยายามอย่างที่สุด (Best Endeavors)” ให้สมาชิกขององค์การวิชาชีพของตน ตลอดจนหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานกำกับดูแลต่างๆ ในแต่ละประเทศ ปฏิบัติตาม SMO's ทั้ง 7 ฉบับนี้

สำหรับวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย แม้สมาชิกสมาคม นักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (ซึ่งสมาคมฯ เป็นสมาชิก IFAC และ IASB) จะมียุติในวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2548 ที่ผ่านมา ให้ยกเลิกสมาคมฯ รวมกับ **สภาวิชาชีพบัญชี** ซึ่งตั้งขึ้นตาม

“พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547” แล้วก็ตาม แต่การที่จะอยู่ในสังคมโลกอย่างมีเกียรติ และการที่หน่วยงานกำกับดูแลต่างๆ ในประเทศไทย ซึ่งเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศต่างๆ ที่ทำหน้าที่เฝ้าระวัง ติดตามประเมินผล (Monitoring Group - MG) ใน IFAC ซึ่งได้กล่าวแล้วข้างต้น หน่วยงานกำกับดูแลในประเทศไทยเหล่านี้ก็ต้องใช้มาตรฐานและกฎเกณฑ์เดียวกัน ดังนั้น จึงเป็นไปโดยหลีกเลี่ยงเหตุและผล ที่วิชาชีพบัญชีในประเทศไทย ต้องให้ความสำคัญกับมาตรฐาน และกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่องค์การวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ เช่น IFAC และ IASB กำหนดขึ้น

นอกจากนั้น การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติอีกฉบับหนึ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับวิชาชีพบัญชี คือ พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 และ กฎหมายที่ออกตามความในพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าว ยังมีผลกระทบอย่างมาก ต่อ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี และ ผู้ทำบัญชี ตลอดจน มาตรฐานการบัญชี และ จรรยาบรรณของนักบัญชีวิชาชีพ (Code of Ethics for Professional Accountants) ด้วย

“จรรยาบรรณ” ที่กำหนดใหม่นี้ ครอบคลุมทุกสาขาวิชาชีพบัญชีทั้งหมด ใช้กับ “นักบัญชีวิชาชีพ” ทุกคนมิใช่แต่เพียงใช้กับ ด้านการสอบบัญชี เช่นที่เป็นมาในอดีตเท่านั้น โดยจะถือตามแนวทางของ IFAC เช่นกัน ตลอดจนการกำกับดูแลการปฏิบัติตามมรยยานั้น ก็จะเป็นการดำเนินงานโดย คณะกรรมการจรรยาบรรณ ซึ่งกำหนดขึ้นตาม พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 แทนการดำเนินงานโดย คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพบัญชี (ก.บช.) ซึ่งยกเลิกไปพร้อมกับ พรบ. ผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505

ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา เพื่อให้ได้คุณวุฒิปริญญาตรีสาขาวิชาชีพบัญชี ตลอดจนการขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตนั้น ประเทศไทยดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษา IES (SMO #2) อยู่แล้ว โดยถือปฏิบัติตาม IFAC ตั้งแต่ครั้งยังกำหนดเป็นเพียง “แนวทาง (Guidelines)” คือ International Education Guidelines

(IEGs) ฉบับต่างๆ เช่น การที่ ก.บช. เปลี่ยนแปลงกำหนดระยะเวลาการฝึกหัดงาน มาเป็น 3 ปี 3,000 ชั่วโมง นั้น ก็เป็นผลมาจากการศึกษาข้อกำหนดของ IEG 9 และพบว่าระยะเวลาการฝึกหัดงานที่ IFAC ถือว่าเหมาะสมที่จะให้ได้ประสบการณ์ทางวิชาชีพจนสามารถเรียกตัวเองได้ว่าเป็น **นักบัญชีวิชาชีพ** นั้น ต้องไม่น้อยกว่า 3 ปี (IEG9.49) ซึ่งที่จริงแล้ว ก็เป็นระยะเวลาที่สมาคมผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในหลายๆ ประเทศกำหนด ดังนั้น หาก ก.บช. ไม่เปลี่ยนแปลงกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้สอดคล้องกับนานาประเทศแล้ว ก็อาจถูกใช้เป็นข้ออ้างได้ว่า การฝึกหัดงานในประเทศไทย ยังไม่ได้มาตรฐานระหว่างประเทศ เพื่อจะนำนักบัญชีต่างชาติเข้ามาทำงานวิชาชีพในประเทศไทย (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ก่อนการเปลี่ยนแปลงระยะเวลาการฝึกหัดงาน มาเป็น 3 ปี 3,000 ชั่วโมง นี้ ได้มีการเปลี่ยนแปลงระยะเวลาการฝึกหัดงาน โดยปรับลดลงมาเหลือเพียง 1 ปี เพื่อให้ตอบสนองนโยบายการเมืองที่ทำให้มีการเพิ่มจำนวนผู้สอบบัญชีอย่างรวดเร็ว)

คณะกรรมการการศึกษาของ IFAC (IFAC Education Committee) มี TOR ในการ กำหนด มาตรฐาน แนวทาง และประกาศอื่นใด เกี่ยวกับการศึกษาก่อนเป็นนักบัญชีวิชาชีพ และ การศึกษาต่อเนื่องเมื่อได้ปฏิบัติงานเป็นนักบัญชีวิชาชีพแล้ว ตลอดจนเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งสองขั้นตอน นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่ส่งเสริมความเข้าใจ และการยอมรับ มาตรฐาน และ แนวทางต่างๆ ดังกล่าว ที่ประกาศใช้ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลัก (Mission) ของ IFAC ในการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพบัญชี เพื่อให้สามารถให้บริการที่มีคุณภาพสูงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประโยชน์ของสาธารณชน

ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546) คณะกรรมการของ IFAC ได้อนุมัติ **มาตรฐานการศึกษา ระหว่างประเทศสำหรับวิชาชีพบัญชี** (International Standards for Professional Accountants - IES) 6 ฉบับ ดังนี้

Framework for International Education Statements

Introduction to International Education Standards

IES1: **Entry Requirements** to a Program of Professional Accounting Education

IES2: **Content** of Professional Accounting Education Programs

IES3: **Professional Skills**

IES4: **Professional Values, Ethics and Attitudes**

IES5: **Practical Experience** Requirements

IES6: **Assessment** of Professional Capabilities and Competence

และในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2004 (พ.ศ. 2547) ได้เพิ่มอีก 1 ฉบับ

IES7: **Continuing Professional Development:**

A Program of Lifelong Learning and Continuing Development of Professional Competence

IES ข้างต้น วิวัฒนาการมาจาก International Education **Guidelines** ฉบับที่ 9 ซึ่งเป็นการรวมฉบับที่ 1, 3, 4, 5, 6 และ 8 เข้าด้วยกัน ในการพิมพ์ครั้งแรก เมื่อเดือนกรกฎาคม ปี ค.ศ. 1991 และได้มีการปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง เป็นฉบับเดือนตุลาคม ปี ค.ศ. 1996 และเป็นฉบับที่ใช้เป็นพื้นฐานในการประชุมระหว่างประเทศเพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชี (ISAR) ของ UNCTAD ซึ่งนำมาเป็นแกนในการพิจารณาหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพบัญชีของประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทย โดยทบวงมหาวิทยาลัยด้วย

นอกจาก IES ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ณ เดือนธันวาคม ค.ศ. 2004 (พ.ศ. 2547) มีเอกสารที่ คณะกรรมการการศึกษาของ IFAC (IFAC Education Committee) กำหนดและยังใช้อยู่ ดังนี้

- **IEG11** *Information Technology for Professional Accountants*, (1995, revised 1998 & 2002, Updated January 2003)

International Education Papers for

Professional Accountants - **IEP**

ซึ่งให้ประเด็นต่างๆ เพื่อพิจารณา รวมทั้งประเด็นใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นภายในหน้า

- **IEP1** *Recognition of Pre-Certification Education Providers*, (2002)
- **IEP2** *Towards Competent Professional Accountants*, (2003)
- **IEP3** *Assessment Methods*, (December 2004)

ในส่วนที่เกี่ยวกับ Information Technology นั้น คณะกรรมการการศึกษาของ IFAC ได้อาศัยประสบการณ์จากสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพในประเทศแคนาดา และ สหรัฐอเมริกา ร่วมด้วย ดังนั้น **นักการศึกษาผู้มีหน้าที่กำหนด หลักสูตร และความชำนาญ** เกี่ยวกับวิชา I.T. จึงควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ ไม่เฉพาะเกี่ยวกับ IES และ IEG11 เท่านั้น แต่ควรรวมถึง Discussion Papers ทุกฉบับ ที่เกี่ยวข้องกับ I.T. ด้วย กล่าวโดยสรุป:

IES2 เรื่อง Content (พัฒนาจาก **IES9.31-43 “ความรู้ทางวิชาชีพ”**) แบ่งเนื้อหาของการศึกษาพื้นฐานสำหรับวิชาชีพบัญชีเป็น 3 หมวด (เดิมเดิม) คือ

- (1) การบัญชี การเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้อง (Accounting, Finance and Related Knowledge)
- (2) ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ และองค์การ (Organisational and Business Knowledge) และ
- (3) ความรู้และความชำนาญในด้านสารสนเทศ (I.T. Knowledge and Competences).

IES3 เรื่อง Professional Skills (พัฒนาจาก **IEG 9.17-19 “ความชำนาญทางวิชาชีพ”**) แต่ได้ยุบขงเดิม 2 หมวด (**IEG9.18** และ **19**) เข้าด้วยกันและ เพิ่มเดิมจากเดิม อีก 3 หมวด รวมเป็น 5 หมวดใหม่ ดังนี้

- (1) Intellectual Skills (เดิม IEG9.17)
- (2) Technical and Functional Skills
- (3) Personal Skills
- (4) Interpersonal and Communication Skills (IEG9.18 & 19)
- (5) Organisational and Business Management Skills

นอกจากนี้ **IES2** ยังกล่าวด้วยว่า การศึกษาวิชาชีพบัญชีนั้น ควรครอบคลุม **ความรู้ทั่วไป** (เดิม **IEG9.29-30**) ซึ่งรวมถึง ศิลป วรรณกรรม วิทยาศาสตร์ และ มนุษยศาสตร์ ด้วย

ในแต่ของหมวด **IES** ได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมย่อยลงไปอีก ซึ่งผู้สนใจจะหาข้อมูลเพิ่มเติมได้จาก Website ของ IFAC และเอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับวิชาชีพบัญชี (International Standards for Professional Accountants - **IES**) ที่สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย จัดขึ้นเมื่อ วันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2547 และมีแผนที่จะจัดสัมมนาทั่วประเทศ ซึ่งเป็นภาระที่สภาวิชาชีพบัญชีจะรับไปดำเนินการต่อไป

ผู้เขียน มีข้อสังเกตบางประการที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนี้

ความรู้ทั่วไป ผู้เขียนยืนยันความเห็นเดิมว่า ควรครอบคลุมเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้ คือ

(ก) ความรู้เกี่ยวกับ การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และ สังคม ทั้งในอดีต และปัจจุบัน ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ และ ความสามารถ ที่จะวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่มีต่อธุรกิจ และ เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ *[นำไปใช้ในการทำความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ และการวิเคราะห์ความเสี่ยง เป็นต้น]*

(ข) **ความสำนึก** ในความเป็นไทย เช่น จากประสบการณ์ของผู้เขียนเอง ในการเดินทางไปหลายๆ จังหวัด และ หลายๆ ชุมชน พบว่ามีนักบัญชีเพียงส่วน **น้อยมาก**ที่จะติดตามว่าในวันที่ 4 ธันวาคม ของทุกปี มีเหตุการณ์สำคัญใดที่จะต้องติดตามอย่างใจจดใจจ่อ และ คิดเปรียบเทียบ เชื่อมต่อกับเหตุการณ์ในปีก่อนหน้านี้ ว่า มีวิวัฒนาการมาอย่างไร แล้วนำมาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต

(ค) ความรู้ ในศิลป วรรณกรรม และวัฒนธรรม ของโลก ของภูมิภาค และ ของประเทศ ตลอดจนคุณค่าของศิลป วรรณกรรม และวัฒนธรรมเหล่านั้น [การสอบผ่านด้วยเกรด 4.0 ในวิชา Art หรือ Music Appreciation ไม่ได้เป็นข้อพิสูจน์ - ต้องมีอย่างต่อเนื่อง] ตลอดจน

(ง) ความสามารถในการ คิด ถาม เขียน โดยใช้ภาษาที่ง่าย กระชับ ซึ่งมีพื้นฐานมาจาก**ความเข้าใจในความเป็นมนุษย์** [จึงต้องเรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ พฤติกรรมของมนุษย์ และ จิตวิทยา] ของผู้อื่นที่ตนติดต่อด้วย เพื่อการสื่อความหมายกับผู้ที่อยู่นอกวิชาชีพ บัญชีอีกด้วย

ความรู้เกี่ยวกับการบัญชี และเรื่องที่เกี่ยวข้อง การที่วิชาชีพบัญชี เดินตามแนวทาง IASB และ IFAC มากกว่าที่จะเดินตามแนวทาง U.S. FASB และ AICPA เช่นที่เคยเป็นมานั้น มีผลกระทบค่อนข้างมากต่อการศึกษาวិชาชีพบัญชี ทั้งตัวครูผู้สอน และของสารประกอบ เพราะต้องเปลี่ยนจากแนว U.S. ซึ่งมีเอกสารแพร่หลายมากมาย ทั้งในภาษาอังกฤษ และเขียนขึ้นเป็นภาษาไทยโดยครูผู้สอน ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว ถ้าไม่ได้ไปศึกษาด้วยตนเองใน U.S. ก็ใช้ตำราในแนว U.S. มาก่อนทั้งสิ้น ดังนั้น ในการวางโครงสร้าง กำหนดความต้องการ และเนื้อหา ในเรื่อง **ความรู้เกี่ยวกับการบัญชี และเรื่องที่เกี่ยวข้อง** นี้ รวมทั้ง การทดสอบความรู้แต่ละขั้นตอน ตลอดช่วง 3,000 ชั่วโมง เพื่อเป็น นักบัญชีวิชาชีพ/ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จึงต้องคำนึงถึงประเด็นความแตกต่างนี้ และหาทางแก้ไขด้วย หลังจากนั้น จึงให้

สถานศึกษาชั้นอุดมศึกษา นำไปปรับเนื้อหาของหลักสูตรให้สอดคล้องต่อไป

IES4 เรื่อง Professional Values, Ethics and Attitudes (พัฒนาจาก IEG9.20 “**คุณค่าทางวิชาชีพ**”) กล่าวถึง **คุณค่าทางวิชาชีพ** (Professional Values) ว่า กระบวนการให้การศึกษ และ ความซื่อสัตย์ นั้น ต้องทำให้ผู้ที่จะเป็น นักบัญชีวิชาชีพ นั้น คิดเกี่ยวกับ **คุณค่าทางวิชาชีพ** เพื่อให้มีความสามารถในการตัดสินใจที่ดี และเพื่อให้ปฏิบัติตนอย่าง **จริยธรรม** เพื่อประโยชน์ของสังคม และวิชาชีพ (โปรดสังเกตว่า IEGs ต้องการให้ นักบัญชีวิชาชีพ ต้องมี สังคม ก่อน วิชาชีพ)

IES4 ปรับปรุง IEG9.20 & 21 และจัดรูปแบบใหม่ โดยกำหนดว่า เนื้อหาของหลักสูตร ควรนำไปสู่ความตั้งใจจริงของนักบัญชีที่จะปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้

(ก) Public interest and sensitivity to social responsibilities

(ข) Continual improvement and **Lifelong Learning**

(ค) Reliability, Responsibility, Timeliness, Courtesy and Respect, and

(ง) Laws and regulations.

ในส่วนของ **คุณค่าทางวิชาชีพ** ดังกล่าวนี ผู้เขียน **ยังคงมี** ความกังวล และหนักใจ อย่างมาก ดังนี้

(ก) Public interest and sensitivity to social responsibilities: เกี่ยวกับ **ประโยชน์ของสาธารณชน** และ **ความรับผิดชอบทางสังคม** เป็นส่วนที่ผู้เขียนมีความกังวลมากที่สุดว่า อาจปฏิบัติได้ยากในบรรยากาศแบบไทยๆ เพราะการศึกษอาบรรมขั้นพื้นฐาน และการอบรมเลี้ยงดูแบบไทยๆ มิได้เน้นประเด็นนี้มากนัก เพราะไม่เช่นนั้นเราคงจะไม่มีคำกล่าวในทำนองว่า “**ไม่เป็นไรนี่ของหลวง**” แต่ถ้าเป็นของส่วนตัวก็จะใช้อย่างทะนุถนอม การปล่อยให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการอบรมเลี้ยงดู เป็นไปตามแบบไทยๆ จนผ่านมาจาก **ปริญญาเป็นบัณฑิต** แล้วจึงมาให้การศึกษ และ

อบรม ในกระบวนการทางวิชาชีพ ให้มี **ความ**
สำนึก และมี **สำนึก** ดังกล่าว นั้น จึงไม่น่าจะ
มีประสิทธิภาพมากนัก แก้ได้ยาก ดังหนังสือ
เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ที่ชาวญี่ปุ่นเขียน
และมีแปลเป็นภาษาไทยว่า “**กว่าจะถึงอนุบาล ก็**
สายเสียแล้ว”

(ข) Continual improvement and **Lifelong Learning**: เกี่ยวกับ **ความตั้งใจ** ที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เป็นส่วนที่ผู้เขียนเห็นว่า นักบัญชี วิชาชีพส่วนใหญ่ในประเทศไทย มีอยู่แล้ว (ดูได้จาก จำนวนผู้ให้ความสนใจในการสัมมนาทางวิชาการแต่ละครั้ง) หากแต่ขาดข้ออยู่ที่ดีที่สุดในการติดตามความเคลื่อนไหว ในวิชาชีพ ซึ่งค่อนข้างสูงสำหรับผู้ที่มีได้พำนักอยู่ในเมือง หลวง และบริเวณชนบท ซึ่ง สภาวิชาชีพบัญชี คงจะเป็น กำลังหลักในการแก้ไขความเสียโอกาสในประเด็นนี้อยู่ ดังที่สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ได้พยายามทำในอดีต

อย่างไรก็ตาม **Lifelong Learning** มิได้จำกัดอยู่ เพียง การสัมมนา การอบรม และ การเรียน MBA หรือ การเรียนในห้องเรียน เท่านั้น หาก หมายความว่ากว้างออกไปถึง **การสนใจใฝ่รู้** ในสิ่ง ต่างๆ รอบตัวเรา โดยกรรมวิธีต่างๆ กัน ด้วย จากปี พ.ศ. 2542 มา มีการเปลี่ยนแปลงและ พัฒนา ในวิชาชีพบัญชีและวงจรที่เกี่ยวข้องอย่างมากมาย ทั้งใน ประเทศ และระหว่างประเทศ เช่น กรณี Enron, Xerox, WorldCom และ Parmalat ตลอดจนการออก

Sarbanes-Oxley Act. ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีผลกระทบ ไปทั่วโลก เป็นต้น และ พระราชบัญญัติเกี่ยวกับวิชาชีพ บัญชี ทั้งสองฉบับในประเทศไทย แต่การเปลี่ยนแปลงใน กระบวนการ และ เนื้อหา การศึกษาวิชาชีพบัญชีใน ประเทศไทย ยังมิได้เปลี่ยนแปลงไปโดยสมบูรณ์ ในทั้ง ประเทศ ในปริมาณเดียวกันกับความเปลี่ยนแปลงอย่าง เป็นสาระสำคัญ

ผู้เขียน หวังจะเห็นการเปลี่ยนแปลง เป็นสาระ สำคัญ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังกล่าว แต่อยากฝากไว้ ณ ที่นี้ว่าบางเรื่อง บางหลักสูตร โดย เฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับวิชา นิเทศ การคำนึงถึงสภาพ ของประเทศไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนความ สอดคล้องกับการประกอบธุรกิจพอเพียง (อย่างเข้าใจใน หลักการ) ด้วย อย่างตามอย่างเขาไปเสียจนขาดความ รอบคอบ หรือมีมาตรฐาน “สากล” แต่ใช้ไม่ได้ในทาง ปฏิบัติ

Bibliography:

- International Federation of Accountants. (2003). **IFAC Strategic Plan 2004-2007.**
- IFAC Education Committee, International Federation of Accountants. (2003). **IFAC International Education Standards for Professional Accountants.**
- International Federation of Accountants. (2004). **IFAC Statements of Membership Obligations 1-7, IFAC Board.**